

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיִּמַח אֶת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה מֵאָדָם עַד בְּהֵמָה... וַיִּשְׁאָר אַךְ נֹחַ וְאִשְׁרָאֵל אִתּוֹ בַּתְּבָה"

עַל הַכְּתוּב בַּפְּרָשָׁה, "וַיִּמַח אֶת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה מֵאָדָם עַד בְּהֵמָה... וַיִּשְׁאָר אַךְ נֹחַ וְאִשְׁרָאֵל אִתּוֹ בַּתְּבָה", פֶּרֶשׁ רִש"י: "שְׂאֵחַר (נֹחַ לְתַת) מְזוֹנוֹת לְאָרִי, וְהַכִּישׁוּ (=נִשְׁכּוּ הָאָרִי). וְעָלְיוֹ נֹאֲמַר (מִשְׁלֵי יֵא, לֵא): 'הֵן צְדִיק בְּאָרֶץ יִשְׁלָם'."

וּמְקוֹר דְּבַרֵי רִש"י הוּא בְּמִדְרַשׁ תַּנְחומָא (סִימָן ט'): "... שְׁהִיָּה נֹחַ סְגוּר בַּתְּבָה, אָמַר רַבִּי לְוִי: כָּל אוֹתָן י"ב חֲדָשׁ, לֵא טַעַם (נֹחַ) טַעַם (שֶׁל) שִׁינָה, לֵא נֹחַ וְלֵא בְּנָיו. שְׁ(פֶן), הָיוּ זְקוּקִין לְזוֹן אֶת הַבְּהֵמָה, אֶת הַחַיָּה וְאֶת הָעוֹפוֹת... פְּעַם אֶחָד שְׁהָה (=אֶחָד) נֹחַ לְזוֹן אֶת הָאָרִי, (ו)הַכִּישׁוּ הָאָרִי. וַיִּצָּא (נֹחַ) צוֹלַע, שְׁנֹאֲמַר: 'וַיִּשְׁאָר אַךְ נֹחַ' – 'אַךְ', שְׁלֵא הָיָה שְׁלָם... וְעָלְיוֹ נֹאֲמַר: 'הֵן צְדִיק בְּאָרֶץ יִשְׁלָם'."

וְצָרִיכִים אֲנִי לְהַבִּין, מִדּוּעַ נִרְמָז עֲנָן זֶה, שְׁבֵא הָאָרִי וְהַכִּישׁ אֶת נֹחַ, דּוֹקָא בְּפִסּוּק "וַיִּשְׁאָר אַךְ (=רַק) נֹחַ". נִקְדִּים קוֹדֵם לְבֵאֵר מַהִי כּוֹנֵת הַכְּתוּב: "הֵן צְדִיק בְּאָרֶץ יִשְׁלָם". וּבְפִשְׁטוֹת יֵשׁ לֹמַר, שְׁהַכּוֹנֵה כָּאֵן הִיא כְּפִי שְׁפִרְשׁ רִש"י בְּמִשְׁלֵי (שָׁם): "... שְׁהַצְדִּיק מִשְׁתַּלֵּם (=מִשְׁלָם) שְׁכָר הָעֵבֶירָה שְׁבִידוֹ, בְּעוֹדוֹ עַל הָאָרֶץ בְּחַיִּים". דְּהִינּוּ, הַצְדִּיק מִשְׁלָם כָּאֵן, בְּעוֹלָם הַזֶּה, עַל הָעֵבֶירוֹת שְׁבִידוֹ, כְּדִי שִׁיקְבַּל שְׁכָר טוֹב לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא.

וּמִכָּאֵן, שְׁהַסִּיבָה שְׁהָאָרִי הַכִּישׁ אֶת נֹחַ הִיא בְּגִלְלַת עֵבֶירָה שְׁעָשָׂה נֹחַ בְּעוֹלָם הַזֶּה. אִם כֵּן, אִיזוֹ עֵבֶירָה הִיְתָה בְּיַד נֹחַ, שְׁצָרִיךְ הָיָה לְשַׁלֵּם עָלֶיהָ כָּאֵן, בְּעוֹלָם הַזֶּה? וַיֵּשׁ לֹמַר, שְׁהִנֵּה, שְׁנִינּוּ בְּגִמְרָא (סְנֵהדְרִין קח'): "תְּנָא דְבֵי יִשְׁמַעְאֵל: אַף עַל נֹחַ נִחְתָּךְ גְּזוּר הַדִּין (לְמִיתָה בְּמַבּוּל), אֲלֵא שְׁמַצָּא חֲזַן בְּעֵינֵי ה', שְׁנֹאֲמַר (בְּרֵאשִׁית ו', ז'): 'נִחְמַתִּי כִּי עֲשִׂיתֶם, וְנֹחַ מִצָּא חֲזַן בְּעֵינֵי ה'...'."

וְצָרִיךְ לְהַבִּין, הֲלֵא הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בְּעֲצָמָה מַעֲיָדָה עַל נֹחַ: "נֹחַ אִישׁ צְדִיק תָּמִים הָיָה בְּדַרְתּוֹ אֶת הָאֱלֹהִים הַתְּהִלָּךְ נֹחַ". אִם כֵּן, מִדּוּעַ אַף עַל נֹחַ נִחְתָּךְ גְּזוּר הַדִּין לְמִיתָה בְּמַבּוּל? אַךְ הַבִּיאוֹר הוּא עַל-פִּי שְׁכָבֵר בְּאָרְנוּ, שְׁהֵן אֲמַת שְׁנַח הָיָה צְדִיק תָּמִים, אַךְ בְּכָל זֹאת הָיָה בּוֹ פָּגָם, וְהוּא – שְׁלֵא הוֹכִיחַ אֶת בְּנֵי דוֹרוֹ, וְלֵא קִיַם אֶת מִצְוֹת "הוֹכִיחַ תוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתְךָ". (כְּמוֹ אֲבִרָהָם אֲבִינוּ, שְׁהִלָּךְ מִמְקוֹם לְמִקוֹם וּפְרָסָם אֶת שְׁמוֹ שֶׁל הַקַּב"ה בְּעוֹלָם).

לְכֵן, אוֹמַר ה'חֲתָם סוֹפֵר", בְּגִלְלַת שְׁנַח לֵא הוֹכִיחַ אֶת בְּנֵי דוֹרוֹ, וְעֵנֵשׁ הוּא, בְּכַף שְׁנַצֵּל מִן הַמַּבּוּל עַל-יְדֵי שְׁנִסְגָּר בְּתוֹךְ תִּיבָה בְּמִשְׁךְ שְׁנָה תְּמִימָה. שְׁהָרִי הַרְבֵּה דְרָכִים יֵשׁ לְה' יִתְבָּרַךְ כְּדִי לְהַצִּיל אֶת נֹחַ מִן הַמַּבּוּל, בְּלִי שְׁיִצְטָרֵךְ לְהִיּוֹת סְגוּר בְּתִיבָה, וּמִדּוּעַ נִיצַל נֹחַ דּוֹקָא בְּצוּרָה כְּזֹאת – לְהִיּוֹת סְגוּר בְּתִיבָה שְׁנָה שְׁלָמָה עִם חַיּוֹת וּבְהֵמוֹת?

אֲלֵא, עַל כּוֹרְחָךְ שְׁנַעֲנֵשׁ הוּא בְּמִידָה כְּנִגְדַּ מִידָה, וּמֵאַחַר וְנַח הָיָה מְרוּחָךְ מִבְּנֵי דוֹרוֹ, וְעַבַּד אֶת ה' בְּהַתְּבוֹדָדוֹת, כְּפִי שְׁכְּתוּב: "אֶת הָאֱלֹהִים הַתְּהִלָּךְ נֹחַ" – הִלָּךְ עִם ה' בְּהַתְּבוֹדָדוֹת נְפָרְדַת מִבְּנֵי דוֹרוֹ, וְלֵא הַתְּחַבֵּר עִמָּהֶם כְּדִי לְהַחְזִירָם בְּתִשׁוּבָה – לְכֵן מִידָה כְּנִגְדַּ מִידָה הוּא בְּתִיבָה – נְפָרְדַּ מִכָּל הָעוֹלָם.

זֹאת וְעוֹד, מְבוֹאָר בְּזֶהֱרַק הַקְּדוּשׁ (נֹחַ, סז'), כִּי נֹחַ פָּגָם גַּם שְׁלֵא הַתְּפַלֵּל עַל בְּנֵי דוֹרוֹ כְּדִי לְהַצִּילָם מִכְּלִיָּה, כְּפִי שְׁהַתְּפַלֵּל מִשָּׁה רַבְּנוּ אַחֲרֵי חֲטָא הָעַגֵל (שְׁמוֹת לב', לֵא-לב'): "וַיִּשָּׁב מִשָּׁה אֵל ה' וַיֹּאמֶר אֲנִי חֲטָא חֲטָא הָיָה חֲטָאָה גְּדוּלָה... וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חֲטָאתֶם, וְאִם אֵין מַחְנִי נֹא מִסְפָּרְךָ אֲשֶׁר כְּתַבְתָּ".

מִכָּל זֶה נִמְצָאנוּ לְמִדִּים, שְׁנַח וְעֵנֵשׁ וְהַכִּישׁוּ הָאָרִי, כְּדִי לְכַפֵּר עַל-כֵּף שְׁלֵא הוֹכִיחַ אֶת בְּנֵי דוֹרוֹ וְלֵא הַתְּפַלֵּל עָלֵיהֶם. וְצָרִיכִים אֲנִי לְהַבִּין, מִדּוּעַ וְעֵנֵשׁ נֹחַ עַל-יְדֵי שְׁהַכִּישׁוּ דּוֹקָא הָאָרִי, וְלֵא תִיָּה אַחֲרָתָּ? הָרִי כָּל סוּגֵי הַחַיּוֹת הָיוּ בְּתִיבָה... אֲלֵא, אִם נִתְּבוֹנֵן הֵיטֵב בְּתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, נִרְאֶה שְׁמִנְהִיג הַדּוֹר נִמְשַׁל לְאַרְיָה, כְּמוֹ שְׁנַבֵּא יַעֲקֹב אֲבִינוּ עַל דּוֹד

המלך, שיצא משבט יהודה (בראשית מט', ט'): "גור אריה יהודה", ופרש רש"י: "על דוד נתנבא (יעקב) תחילה".

ויש לומר, שמנהיג הדור נמשל לאריה, כיון שדרושות לו תכונותיו של האריה, מלך החיות. שהנה, ידוע, שלאריה יש שתי מעלות גדולות: מעלה אחת, שכוחו בפיו, לשאוג שאגה גדולה ונוראה, המפילה פחד ואימה על כל ממלכת החיות, גדולים וקטנים, כמו שכתוב (עמוס ג', ח): "אריה שאג מי לא יירא".

ומעלה שניה, שהאריה אינו דואג רק לעצמו. אלא, בגבורתו הוא הולך לפני המחנה להביא מזון לכל בני ביתו. וכשהוא חש בריח סכנה מאויבים מבית או מחוץ, אין הוא מרגיש כל פחד ומרד-לב, אלא בעז ובגבורה הוא מונק לפני המחנה במסירות נפש, כדי להרוג את אלו העומדים והמאיימים על גוריו. ומקרא מלא דבר הפתוב (במדבר כג', כד): "הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא לא ישכב עד יאכל טרף ודם חללים ישתה", ומפרש רש"י: "לא ישכב בלילה על מטתו עד שהוא אוכל ומחבל כל מזיק הבא לטורפו".

כך בדיוק צריך להיות מלך ישראל ומנהיג הדור: שכוחו יהיה בפיו – "לשאוג" ולהוכיח את בני דורו, כמו שכתוב: "אריה שאג מי לא יירא" – כדי שכל אלו שלא הולכים בדרך התורה והיראה יפחדו "משאגת" המלך. והמעלה השניה, כמו הארי, המונק לפני המחנה למסור את נפשו על בניו, כך צריך המלך ומנהיג הדור למסור את נפשו על בניו/בני דורו. וזאת, כפי שעשה דוד המלך, שעוד בהיותו נער, יצא לפני המחנה בלי פחד ומרד-לב, כדי להילחם בגולית הפלישתי. (וגם לאחר מכן, בהיותו מלך, יצא כגיבור כנגד כל אויבי ישראל, והכה אותם שוק על ירך, ולא בחינם המשילו יעקב אבינו לאריה, באומריו: "גור אריה יהודה").

וזהו הרמז הנשגב שרמזה ההשגחה העליונה לנח הצדיק, כאשר הכישו הארי, ונותר נח צולע ברגלו. שכן, נח היה צריך לשאול את עצמו, ולומר: "מה אני עושה כאן בתוך התיבה, כלוא ומסוגר עם בהמות וחיות? הרי הרבה דרכים למקום ברוך הוא להצילני מן המבול. אלא, ודאי שיש עלי חטא, כיון שלא 'שאגתי' כאריה על בני דורי לחזור בתשובה, וגם לא 'שאגתי' והתפללתי עליהם לפני ה', להצילם מכליה. על-כן, כיון שלא התנהגתי כפי הראוי למנהיג הדור כאריה השואג, ההולך לפני המחנה, לשמור על גוריו, שלא יאונה להם כל רע, לכן הכישני הארי ועשאני צולע ובעל מום, כדי לרמוז לי מדוע לא 'שאגתי', ולא רצתי לפני המחנה להצילם". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדרותיו..."

מעשה באחד מעשירי ניו-יורק, שהשכים לפתחו של רבי יעקב יוסף חריף – ששמש בסוף המאה ה-19 כרב הפולל בניו-יורק, וכה אמר לו: במשך שנים עשיתי לילות כימים בעבודות שונות, והגעתי בעזרת ה' לרכוש רב. אולם עתה, כשהגעתי לגיל זקנה ושיבה, מבקש אני לעשות משהו למען העולם הבא שלי. לצערי, בני שקועים כל הימים בעסקים גדולים ומסועפים, וחושש אני, שמרוב טרדותיהם לא יתפנו הבנים לעשות תיקון לנשמת, לאחר מותי.

ייעץ לי רבנו, מה עלי לעשות עתה בממון הרב שצברתי בימי חיי! השפיע רבי יעקב יוסף על אותו הגביר, שיתרום סכומים נכבדים לכמה מוסדות תורה וחסד. אולם, לפני שהלך אותו הגביר, אמר לו: בתחילת פרשת "נח" כתוב: "אלה תולדות נח, נח איש צדיק תמים היה בדרותיו". ונשאלת השאלה: מדוע פותח הכתוב ב"אלה תולדות נח", ומסיים בתיאור צדקותו ותמימותו של נח עצמו ("איש צדיק תמים")? שהרי, צריכים אנו לשאול, איפה כאן תולדותיו?

וכבר חש רש"י בקושי זה, והעיר: "ללמדך, שעיקר תולדותיהם של צדיקים – מעשים טובים". ואכן, המעשים הטובים של האדם בתיים הם הם עיקר התולדות שלו – בעולם הזה ובעולם הבא. ומשום כך, אל יסמוך אדם על בניו, שהם יהיו אלה שיביאוהו לחיי העולם הבא. ועל אחת כמה וכמה בדור "עני" ברוחניות כמו שלנו, שתודעת הילדים מצטמצמת במקרים רבים ב"מפטיר" וב"נפטיר" – כלומר, בהתחלה, בחגיגת בר המצוה שלהם, שאז הם עולים ל"מפטיר" (=קריאת ההפטר), ובסוף באמירת "קדיש" עם פטירת ההורים.

במצב זה, אין לצפות, שהבנים יפעלו כראוי לתיקון נשמות ההורים, ולכן על ההורים לפעול ולהכין לעצמם "צידה לדרך". וכבר אמר הלל הזקן (מסכת אבות א', יד): "אם אין אני לי, מי לי? ואם לא עכשיו, אימתי?..."

נא לשמור על קדושת הגילוי!

שבת שלום לכל בית ישראל!

הַפְּטָרָה: "הַשְּׁמַיִם כְּסֵאֵי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיָּשְׁבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ הַלְוָה וַיָּשׁוּב"

עַל הַכְּתוּב כָּאֵן אוֹמֵר הַגַּה"ק מְגַאֲלֵנְטָא זִיע"א, שְׁעִיקָר קְנִיַת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה הוּא רַק עַל-יְדֵי חֲזָרָה עַל הַלִּמּוּד. שְׂכּוֹן, בְּלִי זֶה אֵי-אֶפְשֵׁר לְבוֹא לְשׁוּם מְדַרְגָּה בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. וְהֵבִיא לְכָל רִמּוֹ מִהַפְּתוּב בַּתּוֹרָה, וְאָמַר, שֶׁהִנֵּה מְצִינּוּ בַּתּוֹרָה שֵׁשׁ אַרְבַּע פְּעָמִים אֶת הַמְּלָה "הַלְוָה": פְּעָמִים בְּפִרְשֵׁינּוּ (ח' ג'): "וַיָּשְׁבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ הַלְוָה וַיָּשׁוּב". וְכֵן (ח' ה'): "וְהַמַּיִם הָיוּ הַלְוָה וְחִסּוֹר עַד הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי". פֶּעַם שְׁלִישִׁית בְּפִרְשֵׁת "לֶךְ לֶךְ": "הַלְוָה וְנִסּוּעַ הַנְּגָבָה". וּפְעַם רְבִיעִית בְּפִרְשֵׁת "תּוֹלְדוֹת" נֹאמֵר עַל יִצְחָק: "וַיִּגְדַּל הָאִישׁ וַיִּלְךְ הַלְוָה וַיִּגְדַּל".

וְהַפִּירוּשׁ הוּא, שְׁמִי שֶׁהוּא "הַלְוָה וְנִסּוּעַ הַנְּגָבָה", דְּהֵינּוּ, שְׂאוּהֵב לְנִסּוּעַ הַלְּאָה בְּלִימּוּדִיו, לְלַמּוֹד דְּבָרִים חֲדָשִׁים, כְּאֶשֶׁר אֵינֶן הוּא חוֹזֵר עַל הַרְאֵשׁוֹנוֹת, אֲצִלוֹ מִתְקִיָּם: "וְהַמַּיִם הָיוּ הַלְוָה וְחִסּוֹר". דְּהֵינּוּ "הַמַּיִם" (=הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה) נִחְסְרַת אֲצִלוֹ (=הַלְוָה וְחִסּוֹר), וְלֹא מִתְקִימָת.

אָבֵל, מִי שֶׁהוּא "הַלְוָה וַיָּשׁוּב", שְׁלוּמֵד הַלְוָה וַיָּשׁוּב, וְחוֹזֵר עַל תְּלִמּוּדוֹ, הֵנָּה אֲצִלוֹ מִתְקִיָּם "וַיִּגְדַּל הָאִישׁ וַיִּלְךְ הַלְוָה וַיִּגְדַּל", שְׁעוּלָה מְעַלָּה מְעַלָּה בְּדַרְגַּת לִימּוּדוֹ בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

"מִן הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינְנָה טְהוֹרָה" (ז', ח')

עַל הַכְּתוּב, "וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינְנָה טְהוֹרָה", שׁוֹאֲלִים הַמְּפָרְשִׁים, מְדוּעַ אֵינֶן הַתּוֹרָה מְקַצְרַת וְאוֹמְרַת: "וּמִן הַבְּהֵמָה הַטְּמֵאָה"? הָרִי אֵינֶן הַתּוֹרָה כּוֹתֶבֶת אֵף אוֹת מִיּוֹתֶרֶת, וְהִיא אֶפְשֵׁר לְחִסּוֹךְ שְׂמוּנָה אוֹתִיּוֹת?

אֲלֹא, אוֹמֵר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי: לְעוֹלָם אֵל יוֹצֵא אָדָם דְּבַר מְגוּנָה מִפִּיו, שְׁהָרִי עַקֵּם (=שְׁנָה) הַכְּתוּב שְׂמוּנָה אוֹתִיּוֹת, וְלֹא הוֹצִיא דְבַר מְגוּנָה מִפִּיו, שְׁנֹאמֵר: "וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינְנָה טְהוֹרָה". מִכָּאֵן לְמַדּוֹ חוֹ"ל, עַד כְּמָה חָשׁוּב לְשִׁמּוּר עַל נְקִיּוֹת הַלְשׁוֹן, וְעַד כְּמָה כְּדָאֵי לְטְרוּחַ לְדַבֵּר בְּאַרִיכוּת, וּבְלִבְדֵּ שְׁלֵא לְהוֹצִיא מִפִּינוּ מְלָה שְׂאֵינְנָה נְקִיָּה.

פְּעַם נִשְׁאֵל הַמְּגִיד מְדוּבְנָא זְצוּק"ל: הֲלֹא בְּהַמְשָׁךְ הַתּוֹרָה מוֹפִיעוֹת הַמַּלִּים "טְמֵאָה" או "טְמֵאָה" פְּעָמִים רַבּוֹת. אִם כֵּן, מְדוּעַ לֹא כְּתוּב גַּם שֵׁם "וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינְנָה טְהוֹרָה"?

נִעֲנֶה הַמְּגִיד וְאָמַר: אֶסְבִּיר לָכֵם זֹאת עַל-פִּי מִשָּׁל: בְּעִיר אַחַת גַּר יְהוּדִי עֲשִׂיר מוּפְלָג, וְעַם זֹאת הָיָה הָאִישׁ גַּם תְּלָמִיד חָכֵם גְּדוֹל. מָה שְׁנֹאמֵר, תּוֹרָה וּגְדוּלָּה בְּמָקוֹם אֶחָד. וְהֵנָּה, בְּשִׁכְנוֹתוֹ גַּר יְהוּדִי פְּשׁוּט וְעַם הָאָרֶץ, עָנִי וְאֲבִיוֹן, שְׁנוֹדָע בְּכִינוּי "יוֹסֵל בּוֹר". יוֹם אֶחָד הִתְדַפַּק הוֹלֵךְ-דְּרָכִים עַל דְּלָתוֹ שֶׁל הַגְּבִיר, וְשָׂאֵל אֶת מְשֶׁרֶת הַגְּבִיר עַל כְּתוּבָתוֹ שֶׁל ר' יוֹסֵף, הַגַּר בְּרַחוּב זֶה. "מִי?" - פָּרַךְ הַמְּשֶׁרֶת בְּצַחוּק גְּדוֹל - "וְדָאֵי מִתְכּוֹן אַתָּה לְיוֹסֵל בּוֹר... וּבִכֵּן הֵנָּה כָּאֵן הוּא מִתְגּוֹרֵר, בְּבִקְתָּה הָעֲלוּבָה מִמּוֹל...".

שְׁמַע בְּעַל הַבַּיִת אֶת דְּבָרֵי מְשֶׁרֶתוֹ, וְנֹנֵף בּוֹ: "הֵאֵם אֵינְךָ מִתְבַּיֵּשׁ לְהָעֲלִיב שְׂכָן בְּפָנָי אָדָם זֶר בְּכַנּוּי גְּנָאֵי? אֵינֶן זֶה נְאֻה!".

וְהֵנָּה, לְאַחַר כְּמָה יָמִים הִתְדַפַּק שְׂדָכָן עַל דְּלָתוֹ שֶׁל הַגְּבִיר, וּבִקֵּשׁ לְהַתְּרָאוֹת עִם בְּעַל הַבַּיִת. "ר' יוֹסֵף שְׁלַחֲנִי אֵלֶיךָ. בְּרִצּוֹנוֹ לְהַצִּיעַ אֶת בְּנוֹ הַבְּכוֹר כְּחֶתֶן לְבִתְךָ...". "מִי?" - צָעַק בְּעַל הַבַּיִת בְּקוֹל גְּדוֹל - "יוֹסֵל בּוֹר? שְׂאֵנִי אֶשְׁתַּדֵּךְ עִם 'יוֹסֵל בּוֹר'! צֵא מֵעַלִּי, וְאַל תּוֹסֵף לְבוֹא אֵלַי עוֹד בְּהַצְעוֹת כְּגוֹן אֵלֶּה...".

כְּאֶשֶׁר עֲזַב הַשְּׂדָכָן אֶת הַמָּקוֹם בְּבוֹשֶׁת פָּנִים, פָּנָה הַמְּשֶׁרֶת אֶל אֲדוֹנָיו, וְאָמַר לוֹ: "לְפָנָי יָמִים מִסְפָּר גְּעֵרָתְ בִּי עַל שְׂאֵנִי מְכַנֶּה אֶת הַשְּׂכָן בְּכִינוּי 'יוֹסֵל בּוֹר'. וְהֵנָּה, עֲכָשְׁיוֹ אֲנִי שׁוֹמֵעַ אֶת אוֹתוֹ כִּינוּי מְפִידָה?". "וְדָאֵי" - הִשִּׁיב בְּעַל הַבַּיִת - "כְּאֶשֶׁר בָּא יְהוּדִי וְשׁוֹאֵל מָה הִיא כְּתוּבָתוֹ שֶׁל הַשְּׂכָן, אֵינֶן זֶה נוֹגֵעַ לָנוּ, וְאֵינֶן מְקוֹם לְסַפֵּר "בְּתַאֲרִיו" שֶׁל הַשְּׂכָן, שֶׁהוּא בּוֹר וְעַם הָאָרֶץ. אוּלָּם, כְּאֶשֶׁר מְצִיעִים לִי שִׁידוּךְ אֶת בְּנוֹ, צְרִיךְ אֲנִי לְהוֹדִיעַ מִפְּנֵי מָה אֵינֶן שִׁידוּךְ זֶה רְאוּי לָנוּ...".

כֵּן הוּא גַם הַנִּמְשָׁל, סִים הַמְּגִיד מְדוּבְנָא, וְאָמַר: כַּאֲשֶׁר מוֹנֶה לָנוּ הַתּוֹרָה אֵילוּ חַיּוֹת וּבְהֵמוֹת נִכְנְסוּ לְתִיבַת נֹחַ, אֵין זֶה מַעֲנִינֵנוּ לְדַעַת מִי מֵהֵן טְמֵאָה. מִשּׁוּם כֵּךְ שָׁנָה הַפְּתוּב וְהַאֲרִיךְ בְּלִשׁוֹנוֹ – כִּדֵּי לְלַמְּדֵנוּ חוּמְרַת דִּיבּוּר שְׂאִינוּ רְאוּי. אוּלַם, בְּשֵׁאֵר הַמְּקוֹמוֹת, כַּאֲשֶׁר מְדוּבָר בְּשִׁמְרַת נַפְשׁוֹ שֶׁל יְהוּדֵי מְאֻכְלֵת מְאֻכְלִים אֲסוּרִים, שָׁם אֵין צוּרָךְ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּלִשׁוֹן עֲקִיפָה וְעֵדִינָה, אֲלֵא יֵשׁ לוֹמֵר זֹאת בְּכָל חוּמְרַת הַדִּין: הַזְהַרְוּ! דָּבָר זֶה "טְמֵא" הוּא לָכֶם!..."

"פְּרוּךְ ה' אֱלֹהֵי שֵׁם" (מַעֲשֵׂה זֶה חָיֵב כָּל אָבָא לְסַפֵּר לִילְדֵיו)

בִּימֵי יְלֻדוֹתָיו נִהְיָ הַגְּאוֹן רַבֵּי מְרַדְכֵי גִיפְטֵר זצ"ל, רֹאשׁ יְשִׁיבַת טְלִז בְּאֲמֵרִיקָה, לְאֶסוֹף תְּמוֹנוֹת שֶׁל גְּדוּלֵי תּוֹרָה, וּלְשִׁבְצָם בְּאֶלְבוּם. כְּנֶרְאָה שְׂאִיסוּף "רַבְּנִים" הָיָה נְהוּג שָׁם. הוֹרִיו שֶׁל הַיֶּלֶד הַקָּטָן הַבְּחִינוּ שֶׁהֵבֵן הַיֶּקֶר שְׁלֵהֶם הַשְּׂאִיר בְּאֶלְבוּם "גְּדוּלֵי הַתּוֹרָה" שְׁלוֹ מְשֻׁבָּצַת אַחַת רִיקָה, וְלֹא מִלֵּא אוֹתָהּ בְּתֵמוּנָה. הֵם לָקְחוּ אֶת הַאֶלְבוּם לִידֵיהֶם, וְרָאוּ שְׁבִאוֹתוֹ מְקוֹם בּוֹ הֵיטָה צְרִיכָה לְהוֹפִיעַ תְּמוּנָה, הַכְּנִיס בְּנֵם פֶּתַק קָטָן בְּכֶתֶב יָדוֹ, וְבוֹ הַמְּלִים הַבְּאוֹת: "מְרַדְכֵי, אִם תִּלְמַד טוֹב וְתַעֲמוּל בְּתוֹרָה, גַּם אוֹתָךְ יִכְנִיסוּ לְכָאן בְּרַבּוֹת הַיָּמִים, וְאִם לֹא – תִשְׂאָר בַּחוּץ..."

מַחֲשָׁבוֹת גְּדוּלוֹת שֶׁל יֶלֶד קָטָן, שְׁצִמָּה בְּרַבּוֹת הַיָּמִים וְהַפֶּךְ לְאַחַד מִמְרַבֵּיצֵי הַתּוֹרָה הַגְּדוּלִים בְּעַם הַיְהוּדִי...

"בִּיּוֹם הַזֶּה נִבְקָעוּ כָּל מַעֲנִינוֹת תְּהוֹם רַבָּה"

אִיסֵר הַרְאֵל, שִׁשְׁמֵשׁ שָׁנִים רַבּוֹת כְּרֹאשׁ הַמוֹסָד, מְסַפֵּר עַל הַנֶּס הַגְּדוֹל שֶׁרָאָה בִּימֵי נַעֲוָרָיו בְּעִיר דְּוִינְסֵק שְׁבְרוּסְיָה, שְׁבָה גְּדוֹל, וְכֵךְ הוּא כּוֹתֵב בְּסִפְרוֹ בְּטַחוּן וּדְמוּקְרָטִיָּה.

"מִשְׁנַת 1888 וְעַד לְפִטְיֻרְתּוֹ שִׁמֵּשׁ הָרַב מְאִיר שְׁמַחָה הַכֹּהֵן כְּרַב בְּעִיר דְּוִינְסֵק. בְּמִשְׁךְ כָּל שָׁנוֹת הַמְּלַחְמָה וְתִהְיוּכּוֹתֶיהָ לֹא עֲזַב ר' מְאִיר שְׁמַחָה אֶת הָעִיר, וְנִשְׂאָר עִם שְׂאִרֵּי צֵאֵן מְרַעִיתוֹ. אָבִי, חֲנִיךְ יְשִׁיבַת וּלְוִז'יֵן, נִהְיָ לְשִׁתֵּף אוֹתִי בְּבִיקוּרָיו אֲצֵל ר' מְאִיר שְׁמַחָה, אִישִׁיּוֹת שֶׁהַקְּרִינָה אֲצִילוֹת וְחוּם אָנוּשִׁי. הֵיטָה זֶה חוּיָה בְּלִתֵּי רִגְלֵיהָ עֲבוּרִי, הַנֶּעַר הַצֶּעִיר.

בְּקֶשֶׁר לְרַבֵּי מְאִיר שְׁמַחָה, זְכוּר לִי מְקַרָּה שְׁלֹא אֲשַׁכַּחְהוּ לְעוֹלָם! לְעִיר קָרָה נֶס גְּדוֹל, וְהַדְּבָר יוֹחֵס לְרַבֵּי מְאִיר שְׁמַחָה. אוֹתָהּ שָׁנָה הַתְּחִלָּה הַפְּשֻׁרַת הַשְּׁלֵגִים וְהַקְּרַח בְּמִרְחָבֵי רוּסְיָה וּבְמִקְוֹרוֹת הַנְּהָר דְּוִינָה, עוֹד לְפָנַי שֶׁהִגִּיעַ הָאֲבִיב לְאִיזוּר הַשְּׁפָךְ שֶׁל הַנְּהָר לִים בְּמִפְרָץ רִיגָה. בְּאִיזוּר שְׁבִין הָעִיר דְּוִינְסֵק וְעַד לְמִפְרָץ, מְרַחֵק שֶׁל יוֹתֵר מִ-200 ק"מ, שָׁרַר עֲדִין חֲרָף קָר וּמְקַפֵּיא. כָּל הַקָּטָע הַזֶּה שֶׁל הַנְּהָר הָיָה מְכוּסָה קָרַח עֲבָה וְעַקֵּשׁ. הַמַּיִם הַגּוֹאִים בְּזֶרֶם אֲדִיר, וּבֵהֶם גּוֹשֵׁי קָרַח עֲנַקִּיִּים, מְצִאוּ אֶת דְּרָכָם לִים חֲסוּמָה. הֵם קָרְעוּ גְּשָׁרִים, וְסַחֲפוּ עִמָּם כְּפָרִים שְׁלָמִים. הַמַּיִם הָאֲדִירִים הִלְמוּ בְּסוּלָלָה הַגְּדוּלָה הַמְּקִיפָה אֶת הָעִיר דְּוִינְסֵק, וְגָאוּ לְלֹא הַרְף. בְּתוֹךְ זְמַן קָצֵר הָיוּ עֲלוּלִים לְשִׁטּוֹף אֶת הַסּוּלָלָה וְלְהִצִּיף אֶת הָעִיר.

הַתּוֹשְׁבִים הַחֲלוּ גוֹהֲרִים לְקוֹמוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת וּלְגִגּוֹת הַבְּנִינִים, וְהִמְתִּינוּ בְּכָל רִגְעַ לְאֶסוֹן הַקָּרֵב וּבֵא. גַּם אֲנַחְנוּ אֲרֻנוּ כָּל מָה שְׁנִיתָן הָיָה לְטֻלְטֵל וְלְהִצִּיל, וְעֲלִינוּ שְׁתֵּי קוֹמוֹת בְּבִנְיָן שְׁבוּ גֵרְנוּ. חֲרָדָה גְּדוּלָה אַחְזָה בְּכָלֵם. הַמִּשְׁבֵּר הִגִּיעַ לְשִׂאוֹ בְּשִׁבַת לְפָנוֹת בְּקָר. הִנֵּה, בְּכָל רִגְעַ עֲלוּל הַנְּהָר לְעִבּוּר עַל גְּדוּתָיו, אוֹ לְפְרוּץ אֶת הַסּוּלָלָה. בְּפָנַי אָבִי עֲמָדָה הַשְּׂאֵלָה, אִם לְהִישָׁאֵר בְּבֵית עִם הַמִּשְׁפָּחָה בְּאֶסוֹן הָעוֹמֵד לְהַתְּרַגֵּשׁ, אוֹ לְלַכֵּת לְבֵית הַכְּנֶסֶת לְתַפִּילַת שַׁחֲרִית, וְלְצַרְף אֶת תַּפִּילָתוֹ-תַּחֲנִינוֹתוֹ לְקַהֵל הַמַּתְפַּלְלִים. לְבִסּוּף הַחֲלִיט לְמַהֵר לְבֵית הַכְּנֶסֶת, וְאֲנִי הַצְּטַרְפְּתִי אֵלָיו. בְּעִיצוּמָה שֶׁל הַתַּפִּילָה, שֶׁהֵיטָה נִרְגָּשַׁת בְּיוֹתֵר, וּמְלֹנָה זַעֲקוֹת שְׁבֵר, פְּרָצוּ יְהוּדִים מְבוֹהָלִים לְבֵית הַכְּנֶסֶת, וְצַעְקוֹ שֶׁהַמַּיִם עוֹמְדִים בְּכָל רִגְעַ לְשִׁטּוֹף אֶת הָעִיר.

ר' מְאִיר שְׁמַחָה קָם מִמְּקוֹמוֹ עֲטוּף בְּטִלְיָתוֹ, וְשֵׁם פְּעָמָיו לְעִבְרַת הַסּוּלָלָה, וְאַחֲרָיו כָּל הַקַּהֵל בְּטִלְיָתוֹ. הָרַב עָלָה עַל הַסּוּלָלָה, עֲמַד עָלֶיהָ, וְהַתְפַּלֵּל לִירִידַת הַמַּיִם. וְאֲכֹן, תוֹךְ כִּדֵּי תַפִּילָה הַחֵל הַקְּרַח לְנוּעַ מִמְּקוֹמוֹ, נִבְקָע, וְהַמַּיִם הַחֲלוּ יוֹרְדִים בְּנֶהָר. הֵיטָה עַל הַסּוּלָלָה, צְעָדִים מְסַפֵּר מְרַבֵּי מְאִיר שְׁמַחָה. מְעַמֵּד זֶה נַחֲקָק בּוֹכְרוּנִי, וְהוּא עוֹמֵד תְּמִיד לְנִגְדַ עֵינַי. כְּהַרְף עֵין פְּשֻׁטָה הַשְּׁמוּעָה בְּחוּצוֹת דְּוִינְסֵק, שֶׁהָרַב מְאִיר שְׁמַחָה הַכֹּהֵן עָשָׂה מַעֲשֵׂה נִסִּים וְהִצִּיל אֶת הָעִיר. תּוֹשְׁבֵי הָעִיר הַנוֹצְרִים, וּבְתוֹכָם גַּם אֲנִטִישִׁמִּים יְדוּעִים, מַהֲרוּ לְרֹאוֹת בִּירִידַת הַמַּיִם מַעֲשֵׂה נֶס שְׁחוּלָל הָרַבֵּי הַקְּדוּשׁ. אוּלַם, ר' מְאִיר שְׁמַחָה לֹא רָאָה בִּירִידַת הַמַּיִם מוֹפֵת, וְלֹא רָאָה אֶת עֲצָמוֹ "קְדוּשׁ". שְׁהָרִי, רַק לְהַפִּיל אֶת תַּחֲנִינוֹתוֹ בְּפָנַי הָאֱלֹקִים הַלֵּךְ, וְלֹא לְבַצֵּעַ מַעֲשֵׂה נִסִּים!"

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיָּבֵא נַח... אֶל הַתְּבָה מִפְּנֵי מֵי הַמַּבּוּל" (ו' ז')

כּוֹתֵב כְּאֵן רִשׁ"י: "אִף נַח, מִקְטָנֵי אַמוֹנָה הָיָה (הָיָה מִן הַסְּפָקָנִים, שְׂאֵמוֹנָתָם בְּה' אֵינָה מוֹשְׁלֶמֶת וּבִטּוּחָהּ), מֵאֲמִין וְאֵינוֹ מֵאֲמִין שְׂיָבוֹא הַמַּבּוּל, וְלֹא נִכְנַס לַתְּבָה עַד שְׂדַחְקוּהוּ (=לְחַצּוֹ עֲלָיו) הַמַּיִם". לְפִי דְבַרֵי רִשׁ"י רוֹאִים שֵׁשׁ פְּגָם בְּאֵמוֹנָתוֹ שֶׁל נַח, שֶׁכֵּן לֹא הֵאֱמִין עַד הַרְגַע הָאַחֲרוֹן שְׂיָבוֹא הַמַּבּוּל! הֲאֵם יִתְכַּן שְׂנַח, שֶׁהָיָה אִישׁ צַדִּיק, לֹא יֵאֱמִין לְדַבְרֵי ה' יִתְבָּרַךְ?

הַאֲדַמוּ"ר רַבִּי יִצְחָק אֵיזִיק מִזִּידִיצ'וֹב מִבִּיא פְּרוּשׁ מְעַנֵּן לְדַבְרֵי רִשׁ"י. לְפִי פְּרוּשׁ זֶה מוּצָג לְפָנֵינוּ נַח הַצַּדִּיק כְּמֵאֲמִין מוֹשֶׁלֶם וְכֹבֵעַל בְּטַחּוֹן מוּפְלָג בְּה', וְזֶהוּ פְּרוּשׁוֹ לְדַבְרֵי רִשׁ"י הַקְּדוּשׁ: "אִף נַח מִקְטָנֵי אַמוֹנָה הָיָה מֵאֲמִין" – בֵּין קְטָנֵי הָאַמוֹנָה שֶׁבְּדוּרוֹ הָיָה נַח מֵאֲמִין גְּדוֹל וְכֹבֵעַל בְּטַחּוֹן בְּחִסְדֵי ה', וְכִיּוֹן שֶׁיָּדַע שֶׁהַקֵּב"ה מְרַחֵם בְּטוֹבוֹ עַל כָּל בְּרִיּוֹתָיו, "וְאֵינוֹ מֵאֲמִין שְׂיָבוֹא הַמַּבּוּל" – לֹא הֵאֱמִין עַד לַרְגַע הָאַחֲרוֹן שְׂאֵמָנָם יָבוֹא הַמַּבּוּל וְיִשְׁטוֹף לַמּוֹת אֶת כָּל יְצוּרֵי הָעוֹלָם, וּמִשׁוּם כֵּךְ "לֹא נִכְנַס לַתְּבָה עַד שְׂדַחְקוּהוּ הַמַּיִם". וּמִסְפָּרַת אַגְדָּה חֲסִידִית: כְּשֶׁהִלֵּךְ הַאֲדַמוּ"ר רַבִּי יִצְחָק אֵיזִיק לְעוֹלָמוֹ, וּנְשַׁמְתוֹ הַגִּיעָה לִישִׁיבָה שֶׁל מְעָלָה, יָצָא לְקִרְאָתוֹ רִשׁ"י הַקְּדוּשׁ וְהִפִּיר לוֹ טוֹבָה עַל הַפְּרוּשׁ הַמִּיּוּחָד וְהַנָּאֵה, שֶׁהֲצִיעַ לְדַבְרָיו בְּפִרְשֵׁת "נַח".

"וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם וַיִּפְתַּח נַח אֶת חֲלוֹן הַתְּבָה... וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב וַיֵּצֵא וַיָּצֵא וְשׂוֹב... וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה מֵאֶתֶר לְרֵאוֹת הַקָּלוֹ הַמַּיִם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה..."

הַ"חֲתָם סוֹפֵר" זִיע"א כּוֹתֵב דְּבַר פְּלֵא עַל סִירוּב הָעוֹרֵב לְצֵאת מִן הַתִּיבָה בְּשְׁלִיחוֹת נַח, לְרֵאוֹת הַקָּלוֹ הַמַּיִם. וּמִבִּיא אֶת דְּבַרֵי הַגְּמָרָא עַל מָה שֶׁהִשִּׁיב הָעוֹרֵב לְנַח: "אָמַר רִישׁ לְקִישׁ: תְּשׁוּבָה נִצְחָת הַשִּׁיבוֹ (הָ)עוֹרֵב לְנַח. אָמַר לוֹ... אִם פָּגַע בִּי שׂוֹר חֲמָה אוֹ שׂוֹר צָנָה, (וְאֵנִי אֲמוֹת), לֹא נִמְצָא עוֹלָם חֲסֵר בְּרִיָּה אַחַת?!". כְּלוּמַר, אֹמֵר הָעוֹרֵב לְנַח: אִם תְּשַׁלַּחנִי מִן הַתִּיבָה, וְאֲמוֹת מִפְּנֵי הַחֲמָה אוֹ מִפְּנֵי הַצִּינָה, הָרִי תִהְיֶה חֲסֵרָה בְּרִיָּה אַחַת (=הָעוֹרֵב) בְּעוֹלָם.

וּבִאֲמַת צְרִיף בִּיאוּר עַל-כֵּךְ. שֶׁכֵּן, מִדּוּעַ לֹא חָשַׁשׁ נַח לְטַעֲנַת הָעוֹרֵב, שְׂמָא יָמוֹת הוּא? שֶׁהָרִי בְּרוּר הוּא שְׂרָצוֹן ה' הוּא שִׁיחָה עוֹרֵב בְּעוֹלָם. וְגַם צְרִיף לְהַבִּין, מִדּוּעַ הַסְּפִימָה הַיּוֹנָה לְצֵאת מִן הַתִּיבָה וְלֹא חָשָׁה לְטַעֲנַת הָעוֹרֵב, שְׂמָא תָמוֹת הִיא, וַיִּמְצָא הָעוֹלָם חֲסֵר בְּרִיָּה אַחַת.

וּמִסְבִּיר עֲנִין זֶה הַ"חֲתָם סוֹפֵר", בְּדַבְרֵי קוּדְשׁוֹ וְאוֹמֵר (בְּרֵאשִׁית כ"ט): "הִנֵּה הַקֵּב"ה צָוָה לְכָל בְּעָלֵי הַחַיִּים שֶׁיִּכְנָסוּ בַתִּיבָה, וְלֹא הָיָה לָהֶם רִשׁוּת לְצֵאת, כִּי אִם בְּרִשׁוּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּדַכְתִּיב: 'וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל נַח לֵאמֹר צֵא מִן הַתְּבָה אַתָּה וְאַשְׁתְּךָ וּבְנֵיךָ... (ו')כָּל הַחַיָּה אֲשֶׁר אִתְּךָ...'. (כָּאֵן צָוָהוּ לְצֵאת, אִךְ לֹא לְפָנֵי כוֹ). אִם כּוֹ, לְכַאוּרָה הַדִּין עִם הָעוֹרֵב (שֶׁלֹּא רָצָה לְצֵאת מִהַתִּיבָה). אִךְ נַח יָדַע שֵׁשׁ כַּח בְּיַד חֲכָמִים לְעַקוֹר דְּבַר תּוֹרָה הַכִּי (=כְּאֲשֶׁר) הַשְּׁעָה צְרִיכָה לְכֵךְ... (וְהַמְקִיִם אֶת דְּבַרֵי חֲכָמִים) – לֹא יִזְקוּהוּ שָׂרֵב וְשִׁמְשׁ, וְלֹא קוֹר וְצִינָה. אִךְ הָעוֹרֵב לֹא הֵאֱמִין (ב'זוה)".

וּבְמִקוֹם אַחֵר כּוֹתֵב הַ"חֲתָם סוֹפֵר" ("וַיֵּצֵא"): "עַל-כֵּן הַיּוֹנָה, שֶׁהִיא בְּבַחֲבִינַת כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל... שְׂמָעָה לְקוֹל נַח, וַיִּצְתָּה כְּשֶׁשְׁלַחָהּ. מָה שָׂאִין כֵּן הָעוֹרֵב, הָאֲפִיקוֹרִס, (ש')לֹא שְׂמָעָה לְקוֹל נַח...".

הִנֵּה, לְמַדְנוּ מִמִּשְׁנֵתוֹ הַטְּהוּרָה שֶׁל הַ"חֲתָם סוֹפֵר", שֶׁהַיּוֹנָה, שֶׁהִיא בְּבַחֲבִינַת כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל, מְסַרָה אֶת נַפְשָׁהּ, כְּדִי לְקַיֵּם דְּבַרֵי חֲכָמִים – לְשִׁמּוֹעַ בְּקוֹל נַח, וְלִלְכַת בְּשְׁלִיחוֹתוֹ, וְלֹא חָשָׁה, כְּמוֹ הָעוֹרֵב, שְׂמָא יִפְגַּע בְּה' שׂוֹר חֲמָה אוֹ שׂוֹר צִינָה – כִּי צַדִּיק גּוֹזֵר, וְהַקֵּב"ה מְקַיֵּם, וּבּוֹדָאֵי שְׂמַדְבֵּר זֶה לֹא יֵאָרַע לָהּ שׁוּם דְּבַר רָע.

עַל-כֵּן צְרִיכִים אֲנוּ לְלַמּוֹד מוֹסֵר מְכָל זֶה, שְׂחִיבִים לְשִׁמּוֹעַ לְדַבְרֵי חֲכָמִים. וּמָה שֶׁהֵם גּוֹזְרִים צְרִיכִים אֲנוּ לְשִׁמּוֹעַ בְּקוֹלָם. שֶׁכֵּן, כָּל מַעֲשִׂיהֶם הֵם בְּרָצוֹן ה' יִתְבָּרַךְ. אוֹלָם, צְרִיף גַּם לְדַעַת, ש'כָּל הָעוֹבֵר עַל דְּבַרֵי חֲכָמִים חָיֵב

מיתה" (ברכות ב), ה' יצילנו וישמרנו, אמן.

יהי רצון שנוכה לשמוע ולקיים תמיד את כל מצות הבורא יתברך, ובכללן מצות שמיעה לקול דברי חכמים, אמן.

"ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפיה"

על הכתוב, "ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפיה", מביא רש"י מדרש אגדה (עירובין יח): "אמרה (היונה): יהיו מזונותי מרורין כזית בידו של הקב"ה, ולא מתוקין כדבש בידי בשר ודם". וכתבו שם ה"תוספות" (פסחים לו): "מרורין כזית, הכונה לאילן של זית, כי הוא מר. אך לא הפרי, כי הפרי (=הזית) הוא מתוק".

בספר "בהיות הבקר" להגה"צ רבי שאול בראך זצ"ל, כתוב, שבעת שלמד בישיבה, בא לבקר שם הגאון הישיש רבי מנחם כץ זיע"א, מגדולי תלמידי ה"חתם סופר" זיע"א. והנה, בעת הפרידה, ליוו אותו ראש הישיבה והתלמידים. בהיותם בדרך בקש ראש הישיבה מהגאון רבי מנחם כץ, שיברך את בנו. לאחר שהפציר בו, ברך רבי מנחם כץ את הבן בקול רם, ואמר: "יהי רצון שתהיה טוב וגדול מאביך...".

לפליאת השומעים, הסביר להם הגר"מ כץ, שכאשר למד אצל רבו, ה"חתם סופר", היה בין התלמידים בחור אחד, בן לאב פשוט, שהתלונן באוזני ה"חתם סופר" שאביו מצער אותו. מיד קרא ה"חתם סופר" לאביו של אותו תלמיד, ושאל אותו: מדוע תצער את בנך? והלא הוא בחור מתמיד בתורה ומופלג ביראת שמים, וכלו מחמדים! ענה האב ואמר ל"חתם סופר": בני מתנהג בפרישות יתרה, ומחמיר על עצמו אף יותר ממני. וכי היה ערב לרבנו שבנו יהיה מתנהג בפרישות יותר ממנו? ענה לו ה"חתם סופר" זיע"א: והלא על-כך אנו מתפללים תמיד, שיהיו בנינו טובים מאיתנו... כמו שמצינו בזית, שכתבו ה"תוספות", שאילן הזית מר, ואולם הפרי מתוק – הרי שהבן יותר טוב מהאב...
ולפי זה אומר דוד המלך (תהילים קכח, ג'ד): "בניך כשתלי זיתים סביב לשלחנך". דהינו, שהבנים יהיו טובים מהאבות, כמו שתילי הזיתים, שמתוקים הם יותר מהעץ. ולכן אומר דוד המלך בהמשך: "הנה כי כן יבורך גבר ירא ה'". שכן, זוהי הברכה המעולה לגבר ירא ה' – שיצליחו בניו בתורה וביראת שמים יותר ממנו.
"ותהי ראשית ממלכתו בכל וארץ..."

הרה"ק בעל ה"אור לשמים" זיע"א דורש על הכתוב, "ותהי ראשית ממלכתו בכל וארץ...", כך: "ראשית ממלכתו" (=תחילת קבלת על מלכות שמים) של האדם היא "בבל" (=תלמוד בבלי). כי על-ידי שלומד גמרא יוכל להגיע לכל הדברים הטובים, ויזכה ל"ארץ" – דהינו לחיים ארוכים. והוסיף גם ש"ארץ" הוא גם לשון ארוכה ורפואה. מפאן, שהלימוד מביא גם רפואה לאדם...
"אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו...ויולד נח שלשה בנים"

על הפתוב כאן מובא בספר "לבם של ישראל" מעשה נפלא באברהם אחד, אשר עברו מספר שנים מנישואיו, ועדיין לא נפקד בילדים. באחד הימים זכה אותו אברהם לעשות דבר חסד כלשהו עם הרה"ק, בעל "הלב שמחה" מגור זיע"א. ועל חסד זה רצה הרבי מגור לגמול עמו טוב, ולכן פנה אליו, ואמר בחיוך: הנה, כתוב בתורה, "אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו", ודרש רש"י: "שעיקר תולדותיהם של צדיקים – מעשים טובים". והנה, ידוע מה שפרש הרה"ק רבי שמחה בונים מפשיסחא זיע"א, שיש בשמים כל מיני שערים ("שער פרנסה", "שער חיים טובים" וכו'). ואולם, צריך לדעת, שהשער של "ילדים" נמצא בסמוך (=ליד) השער של "גמילות חסדים".

והנה, לפעמים, לצערנו, השער של "ילדים" סגור, ואין לאדם צאצאים, לא עלינו. ואולם, צריך לדעת, שכאשר נמצאים בשער של "גמילות חסדים", אפשר לחמוק, ולהיכנס אל השער של ה"ילדים", שהרי הם סמוכים אחד לשני. וזהו שרמזו רש"י: "עיקר תולדותיהם של צדיקים – מעשים טובים". דהינו, "עיקר" – עקר ועקרה, שעדיין לא נפקדו ב"תולדותיהם של צדיקים" ובורע של קימא, יכולים לזכות לזרע בדרך ה', על-ידי "מעשים טובים" – בעשית חסד ומעשים טובים. שכן, כאמור, כאשר הם נמצאים בשער "גמילות חסדים", יכולים הם לחמוק ולהיכנס לשער "הילדים" הסמוך... והנה, לא יצאה (=עברה) שנה, ואותו אברהם נפקד בזרע של קימא...!

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וּנְחַ מְצֵא חֵן בְּעֵינֵי ה'"

על הצלתו של נח מן המבול אומרים חז"ל **שֶׁהֲצִלָּה** זו היא הראשונה והגדולה ביותר מאז בריאת העולם, (הצלת הצדיק מעונשם של הרשעים).

ופלל גדול למדונו רבותינו הקדושים, שכל אירוע שהוא ראשון, הרי הוא יסוד ואבן פינה לכל הבא אחריו. וזאת, כפי שראינו **בְּחַטָּא** אדם הראשון, **שֶׁחָטָא** ואכל מעץ הדעת, וחטאו זה היה יסוד לכל **הַחַטָּאִים** שבאו אחריו. וכן להבדיל, כל הנסים שעשה הקב"ה לאבותינו, כאשר גאלם והוציאם ממצרים, הנה הם בבחינת "מעשה אבות סימן לבנים", וכך יהיה, בעזרת השם יתברך, בגאולה העתידה (בקרוב ממש), כפי שאומר הכתוב (מיכה ז', טו): "כימי צאתך מארץ מצרים, אראנו נפלאות (=נסים)". על-כן, מזה נוכל להבין, **שֶׁהֲצִלָּה** זו שהציל הקב"ה את נח מהמבול היא יסוד ואבן פינה לכל **הַהֲצִלוֹת** שיציל הקב"ה לעתיד את ישראל מעונשם של **הַרְשָׁעִים**.

ענין זה יובן ביתר שאת, על-פי מה שכתב הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זיע"א, בספר "זרע קדש", בפרשתנו: "נח איש צדיק תמים היה בדרתיו, (ו) עין באלשי"ך, שהקשה, למה לא כתיב 'בְּדוּרוֹ' (אלא 'בְּדוּרוֹתָיו')... ויש לומר, כי דרך צדיקים לעובדו יתברך בכל כוחותיהם הנכללים בהם, שהם יוצאי ירכם... ובנח היו נכללים כל **ישראל**, שממנו נבנה העולם. ותמצא רמז, שראשי תיבות 'נח איש צדיק תמים' – גמטריה **ישראל**."

מבואר מדבריו הקדושים של ה"זרע קדש", שכלל ישראל היו כלולים בתוך נח. ולכן, כאשר הציל הקב"ה את נח, הרי שהציל בכך יחד את כל ישראל, שהיו כלולים בו. ומכאן, **שֶׁהֲצִלָּה** זו היא יסוד גדול לכל **הַהֲצִלוֹת** שעתידי הקב"ה להציל את כלל ישראל. וזהו שכתוב בפרשתנו (ח', א'): "**וַיִּזְכֹּר** אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֶת כָּל הַחַיָּה וְאֶת כָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה". ולכאורה יש לנו לשאול, מה טיבה של **הַזְכָּרָה** זו?

אך לפי האמור הכונה היא שהקב"ה זכר כביכול **הַצִּלָּה** זו של נח, כדי להשתמש בה להציל את ישראל גם בעתיד. ולפי זה מבואר היטב מה שאנו אומרים בתפילת מוסף של ראש השנה, בפסוקי הזכרונות: "וגם את נח באהבה זכרת. ותפקדהו בדבר ישועה ורחמים, בהביאך את מי המבול לשחת כל בשר מפני רוע מעלליהם. על כן זכרונו בא לפניך ה' אלהינו, להרבות זרעו וצאצאיו פחול הים. ככתוב בתורתך: '**וַיִּזְכֹּר** אֱלֹהִים אֶת נֹחַ, וְאֶת כָּל הַחַיָּה, וְאֶת כָּל הַבְּהֵמָה, אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה, וַיַּעֲבֵר אֱלֹהִים רוּחַ עַל הָאָרֶץ וַיִּשְׁכּוּ הַמַּיִם". הרי שאנו מזכירים את **הַהֲצִלָּה** של נח בתור לימוד זכות, שיזכור הקב"ה להציל גם אותנו ביום **הַדִּין**, ומביאים ראיה לכך מהפסוק: "**וַיִּזְכֹּר** אֱלֹהִים אֶת נֹחַ". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "ש'לש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה וש'לשים אמה קומתה" (ו', טו)

בפרשתנו אנו למדים שהקב"ה צוה את נח לבנות את התיבה "ש'לש מאות אמה ארך... חמשים אמה רחבה וש'לשים אמה קומתה". וכלל ידוע הוא, שאין דבר בעולם שהוא במקרה. אם כן, על אחת כמה וכמה כאן בפרשתנו, שהקב"ה מצוה את נח לעשות את התיבה בשיעור פונה, הלא ברור שטמונה במידות אלו פונה עמוקה. הרה"ק רבי משה צבי מסאוראן, אומר באור נפלא על מידות תיבת נח, לפי הפסוק: "ויאמר אלקים לנח: קח את כל בשר בא לפני, כי מלאה הארץ חמס...".

הנה ידוע, שעיקר החלק הרע של ה**נחש** הוא באות **ח'** שבשמו, אבל האותיות **נ'** ו-**ש'** שמשמו הן מצד הטוב. וכן, גם בשם של היצר הרע, ששמו **סמאל** – האותיות 'אל' משמו הן מצד הטוב והקדושה, ואילו האותיות **ס'מ'** משמו הן מצד הטומאה. (לכוחות הטומאה יש תמיד חלק של הקדושה, המתיחה אותם). והנה, דור המבול, שעליהם אמרו חז"ל במסכת סנהדרין (קח, עא): "דור המבול עברו על הכל (=על כל העבירות שבעולם)", גרמו, על-ידי הקלקול וההשחתה שלהם, לפגם גדול באותיות מצד הטוב של שמות "נחש" ו"סמאל", ומאחר ואותיות אלו

נפגמו ונסתלקו, נשארו האותיות **ח** (של נחש) ו-**ס'מ'** (של סמאל), ונתהוה מהם הצרוף **חמס**, וזהו שאמר הקב"ה לנח: "קץ כל בשר בא לפני, כי מלאה הארץ חמס..." – מגדל פשעיהם נסתלקו האותיות נ'ש' מן נחש והאותיות א'ל' של סמאל – ונשארו רק אותיות **חמס**.

ולכן, כדי לתקן ענין זה צוה הקב"ה על נח לבנות את התיבה בשיעור מכוון – "שלוש מאות אמה ארך התיבה", שלש מאות הן בגימטריה ש' – כנגד ש' של נחש, "חמשים אמה רחבה", חמישים בגימטריה נ' – כנגד נ' של נחש, "ושלשים אמה קומתה", שלשים בגימטריה ל' – כנגד ל' של סמאל, "ואל אמה תכלנה מלמעלה" – כנגד א' מהמלה סמאל, ועל-ידי זה נתקנו כל האותיות, שנפגמו, ונהפכו לרחמים. השם גדשנאל"ל הוא שם השמירה מהרהורי עריות

בספר "ילקוט ישר" כתוב רמז נפלא על מידות התיבה שבנה נח, על-פי המבואר בסידור הארז"ל (פונת הלימוד "לופך הנפש"), שהשם הקדוש גדשנאל"ל הוא השומר את האדם מהרהורי **עבירה**.

וכותב שם ה"ילקוט ישר", בשם ה"ישמח משה", בלשונו הקדושה: "ושמעתי בשם הגה"ק מהר"ם (ה"ישמח משה")... וצ"ל, ש(פעם אחת) בא לפניו איש פשוט אחד, והתנצל (על) עצמו, (ואמר), שיש לו הרהורים **רעים** של תאות נשים. ומחמת שהיה איש פשוט מאד, לא רצה (ה"ישמח משה") ללמדו לכון (ב) שמות הקדושים. (ולכן) רק נתן לו עצה לזה, היאך לבטל ההרהורים, שבכל עת שיבואו לו הרהורים **רעים** (של תאות נשים), יאמר כן(=כך) בלשון אשכנז: **גיי דו שוטה נער אוועק לויף**(=לך אתה שוטה טפש, הסתלק ורוץ). ופנתו הקדושה היתה בכך על השם הקדוש הנ"ל(=**גדשנאל**), (הרמז) בראשי (ה)תיבות, (ו)המבטל הרהורי נשים".

יוצא אפוא, אומר ה"ילקוט ישר", כי מטעם זה צוה הקב"ה על נח לבנות את התיבה במידות, שהן מכוונות כנגד השם **גדשנאל**. וזאת, כדי שתהיה לכל באי התיבה שמירה מהרהורי **עבירה** בתיבה, מאותו הדור שהיה פרוץ **בעריות**, ואשר השחית כל בשר את דרכו על הארץ.

לכן צוה הקב"ה על נח, שבתיבה יהיו ג' קומות, "תחתים שנים ושלשים תעשה", שהם כנגד האות ג' של השם גדשנאל, ד' דפנות התיבה כנגד האות ד' (גדשנאל), "שלוש מאות אמה ארך התיבה" כנגד האות ש'(=300) (גדשנאל), "חמשים אמה רחבה" כנגד האות נ'(=50) (גדשנאל), "ואל אמה תכלנה מלמעלה" כנגד האות א' (גדשנאל), "ושלשים אמה קומתה" כנגד האות ל'(=30) (גדשנאל). והרי מכאן, שכל השם **גדשנאל** נרמז במידות התיבה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "ויקח שם ויפת את השמלה... וילכו אחרנית ויכסו את ערות אביהם"

ב.ד. היא פקידה צעירה וטובת-לב, העובדת באחד הבנקים שנמצא בתוככי אחת השכונות החרדיות בירושלים. היא מגיעה כל בקר לבנק לבושה "איך שבא לה", שהרי "היא לא דוסית". יום אחד נגש אליה אברך חרדי, מושפל עינים, ובשפה רפה בקש ממנה, שלא תבוא כך לעבודה. "זה מפריע לציבור החרדי" – אמר לה.

"אנחנו מדינה דמוקרטית" – ענתה לו ב.ד. – "ואני יכולה ללבוש מה שאני מבינה". "דעי לך" – אמר לה האברך – "תהיה לך זכות גדולה אם תשתדלי ללכת צנוע". אמר והלך. משהו בכנות של האברך ובבושה שבה דבר אליה נגע ללבה. "מה אכפת לי לא להרגיז אותם" – חשבה – "בסך הכל יש בהם דברים מיוחדים. ובאמת אני מתחצפת כאשר אני יושבת כך ממוּלם..."

למחרת באה ב.ד. לבנק לבושה בחולצה צנועה ורחבה מעל הבגדים. להפתעתה היתה הרגשתה טובה. משהו עדין וטוב נוסף לנפשה. מן הרגשה שלא הפירה עד עתה. וחשבה היא שפדאי שתלך בבגד עליון רחב, גם לאחר עבודתה בבנק. זמן לא רב לאחר מקרה זה, מצאה ב.ד. את עצמה מוזמנת לחתונה של קרובתה באולם "ורסאי". אל החתונה הזאת, החליטה ב.ד., היא תלך בצניעות. ואכן כך עשתה. לבשה בגד צנוע והלכה לחתונה. פשהיתה באולם, לאחר זמן מה, הרגישה פתאום גל מוזר של חום שעובר עליה. היא כבר שלחה ידה כדי להוריד את הז'קט. אבל משהו פנימי פתאום עצר בעדה, הרגשה דקה ורוחנית – היא חשה לפתע בושה. "הרי החלטתי ללכת בצניעות" – חשבה לעצמה – "אם כך, אצא החוצה לנשום אויר". דקה אחת לאחר שיצאה ב.ד. מהאולם, קרס האולם על יושביו ורוקדיו, שירדו חיים אל מותם... (חלק נהרגו וחלק נפצעו).

לאימות הסיפור אפשר להתקשר למספר 02-5383158

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"שֶׁלֶשׁ מֵאוֹת אִמָּה אַרְךָ הִתְבָּה חֲמִשִּׁים אִמָּה רַחֲבָה וּשְׁלֹשִׁים אִמָּה קוֹמְתָה" (ו', טו')

בְּפִרְשָׁתֵנוּ אָנוּ לְמִדִּים שֶׁהַקַּב"ה צִוָּה אֶת נַח לְבָנוֹת אֶת הַתִּיבָה "שֶׁלֶשׁ מֵאוֹת אִמָּה אַרְךָ... חֲמִשִּׁים אִמָּה רַחֲבָה וּשְׁלֹשִׁים אִמָּה קוֹמְתָה". וְכִלְל יְדוּעַ הוּא, שְׂאִין דָּבָר בְּעוֹלָם שֶׁהוּא בְּמִקְרָה. אִם כֵּן, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה כָּאֵן בְּפִרְשָׁתֵנוּ, שֶׁהַקַּב"ה מְצַוֶּה אֶת נַח לַעֲשׂוֹת אֶת הַתִּיבָה בְּשִׁיעוּר כְּזֶה, הֲלֹא בְּרוּר שְׁטֻמוּנָה בְּמִידוֹת אֱלוֹ כּוֹנֵה עֲמוּקָה. הַמְּגִיד הַקְּדוֹשׁ מְקַאֲזֵנִיךְ זי"ע מְבִיא בְּאוּר נִפְלֵא מִפִּי רַבּוֹ הַמְּגִיד ר' דָּב בְּעַר מְמַעְזְרִיטֵשׁ זי"ע וְכַךְ הוּא אוֹמֵר: בְּרִית הַלְשׁוֹן(=פֶּה) מְכוּוֹנֶת כְּנֶגֶד אוֹת בְּרִית הַקְּדוֹשׁ(=הַמִּלָּה). ("פֶּה" ו"מִלָּה" שְׁנֵיהֶם עוֹלָיִם לְגִימְטְרִיָּה שֶׁל 85). וְמִי שֶׁהוּא זֶהִיר בְּבְרִית הַלְשׁוֹן, וְלֹא פּוֹגֵם בְּקְדוּשַׁת הַדִּיבּוּר – יֵשׁ לוֹ שְׁמִירָה מְשֻׁמָּה שֶׁלֹּא לְפָגוּם בְּאוֹת בְּרִית הַקְּדוֹשׁ. וּמִזֶּה אָנוּ יְכוֹלִים לְהִבִּין שֶׁמָּה שְׁזָכָה נַח לְהִיּוֹת בְּמִדְרָגָת: "אִישׁ צְדִיק תָּמִים" (וּפְרָשׁוֹ חו"ל: "תָּמִים, שֶׁהִיא גְּדוּר בְּעֲרִיּוֹת"), הוּא בְּגִלְל שְׁשֹׁמֵר עַל קְדוּשַׁת הַדִּיבּוּר, שֶׁלֹּא לְפָגוּם בְּבְרִית הַלְשׁוֹן, וְעַל כֵּן זָכָה גַם כֵּן לְקְדוּשַׁת הַבְּרִית, שֶׁלֹּא פָּגַם בְּאוֹת בְּרִית קְדֹשׁ, כְּפִי שֶׁקָּרָה לְבְנֵי דוֹרוֹ: "כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת דְּרָכָו עַל הָאָרֶץ(=הָיוּ פְּרוֹצִים בְּעֲרִיּוֹת)".

וְלָכֵן בְּזָכוֹת הַלְשׁוֹן זָכָה לְהִינָצֵל מִהַמְּבּוּל עַל-יְדֵי הַתִּיבָה. (וְזֶהוּ שֶׁהַזֶּהִיר שֶׁלְמָה הַמֶּלֶךְ (מִשְׁלֵי יח', כא) – "מִוֹת וְחַיִּים בְּיַד לְשׁוֹן" – רִאשֵׁי תִיבוֹת "מְבּוּל"). וְרָצָה ה' יִתְבָּרַךְ לְרְמוֹז לְנַח עַל עֲנִיַן שְׁמִירַת הַלְשׁוֹן בְּבְנֵי הַתִּיבָה, וּמִטַּעַם זֶה צִוָּה אוֹתוֹ לְבָנוֹת אֶת הַתִּיבָה בְּשִׁיעוּר מְכוּוֹן – "שֶׁלֶשׁ מֵאוֹת אִמָּה אַרְךָ הִתְבָּה", שֶׁלֶשׁ מֵאוֹת הֵן בְּגִימְטְרִיָּה ש'. "חֲמִשִּׁים אִמָּה רַחֲבָה", חֲמִשִּׁים בְּגִימְטְרִיָּה נ'. "וּשְׁלֹשִׁים אִמָּה קוֹמְתָה", שְׁלֹשִׁים בְּגִימְטְרִיָּה ל'. וּבִיחַד אָנוּ מְקַבְּלִים אֶת אוֹתֵי "לְשׁוֹן" (חֶסֶר ו'), שְׂרוּמֵזוּ עַל קְדוּשַׁת נַח, בְּבְרִית הַלְשׁוֹן.

וְאִם כֵּן, נִשְׁאַלְת הַשְּׁאֵלָה, כִּיּוֹן שֶׁרָצָה הַקַּב"ה לְרְמוֹז לְנוּ בְּמִידוֹת הַתִּיבָה עַל אוֹתֵי "לְשׁוֹן", לְלַמְּדֵנוּ שֶׁבְּזָכוֹת הַשְּׁמִירָה עַל בְּרִית הַלְשׁוֹן זָכָה נַח לְהִינָצֵל מִהַמְּבּוּל, מְדוּעַ רְמֵז הַקַּב"ה עַל אוֹתֵי "לְשׁוֹן" חֶסֶר ו'? אוֹמֵר הַזֶּהֱרָה הַקְּדוֹשׁ: נִכּוֹן הַדָּבָר שֶׁנַּח הִיא צְדִיק תָּמִים, אֲךָ הִיא בּוֹ פָּגַם גְּדוּל, בְּכַךְ שֶׁלֹּא הִתְפַּלֵּל עַל בְּנֵי דוֹרוֹ, כְּפִי שֶׁעָשָׂה מִשֶׁה רַבְּנוּ ע"ה, (וְלָכֵן נִקְרָא הַמְּבּוּל עַל שְׁמוֹ שֶׁל נַח, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ישעיה נד', ט'): "כִּי מִי נַח זֹאת לִי"). וְעוֹד מוֹסִיף ה"חֲתָם סוֹפֵר" שֶׁנַּח דָּאָג רַק לְעַצְמוֹ, וְלֹא קָיָם אֶת מְצוֹת "הוֹכֵחַ תּוֹכֵחַ אֶת עַמִּיתְךָ" – לְהוֹכִיחַ אֶת בְּנֵי דוֹרוֹ שִׁיחְזוּ מִדְרָכָם הָרָעָה.

לָכֵן רְמֵז לוֹ ה' יִתְבָּרַךְ בְּשִׁיעוּר מִידוֹת הַתִּיבָה עַל אוֹתֵי "לְשׁוֹן" חֶסֶר ו' – לְרְמוֹז לוֹ שֶׁנִּכּוֹן הַדָּבָר שֶׁמְצַד אֶחָד זָכָה לְהִינָצֵל בְּזָכוֹת שְׁמִירַת וּקְדוּשַׁת בְּרִית הַלְשׁוֹן, אֲךָ מְצַד שְׁנֵי, הַלְשׁוֹן הַחֶסֶרָה – "לְשׁוֹן" חֶסֶר ו' – בְּאֵה לְרְמוֹז שֶׁהִיא בּוֹ קֶצֶת פָּגַם בְּבְרִית הַלְשׁוֹן, שֶׁלֹּא הִשְׁתַּמֵּשׁ בְּלְשׁוֹנוֹ לְהוֹכִיחַ אֶת בְּנֵי דוֹרוֹ וּלְהַתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם. (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"כִּי מִי נַח זֹאת לִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעַבְר מִי נַח עוֹד... כֵּן נִשְׁבַּעְתִּי מִקְצָף עֲלֶיךָ וּמִגְעָר בְּךָ" (ישעיהו נד', ט')

שׂוֹאֲלִים חו"ל בְּגִמְרָא (חולין קלט'): "מִשֶׁה מִן הַתּוֹרָה מְנִינָה?" (=אִיפֹה רְמוֹז מִשֶׁה רַבְּנוּ בַּתּוֹרָה עוֹד לְפָנֵי לִידְתּוֹ?). וְעוֹנִים עַל-כֵּן חו"ל: בְּפִסּוּק בְּסִפֵּר בְּרֵאשִׁית (ו', ג'): "וַיֹּאמֶר ה': לֹא יִדּוֹן רוּחִי בְּאָדָם לְעֵלָם, בְּשֶׁגֶם הוּא בָּשָׂר וְהָיוּ יָמָיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה". וּפְרָשׁ רש"י: "בְּשֶׁגֶם" בְּגִימְטְרִיָּה זֶה "מִשֶׁה". וְלְכַאוּרָה הַפְּלֵא וְפְלֵא: הֲלֹא פְּסוּק זֶה מְדַבֵּר עַל הָעֵנֶשׁ שֶׁל דוֹר הַמְּבּוּל! וְאִם כֵּן, מָה עֲנִיַן מִשֶׁה רַבְּנוּ לְדוֹר הַמְּבּוּל? עוֹנָה עַל-כֵּן הַאֲר"י הַקְּדוֹשׁ וְאוֹמֵר: מִשֶׁה רַבְּנוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, הִיא גְּלִגּוּלוֹ שֶׁל נַח. שְׁכֵן, נַח, אֶף-עַל-פִּי שֶׁהִיא צְדִיק תָּמִים, פָּגַם בְּכַךְ שֶׁלֹּא הִתְפַּלֵּל וּבִקֵּשׁ רַחֲמִים עַל בְּנֵי דוֹרוֹ – דוֹר הַמְּבּוּל – וּכְיוֹן שֶׁלֹּא הִתְפַּלֵּל וְלֹא הִצִּילָם, נִקְרָא הַמְּבּוּל עַל שְׁמוֹ, כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר הַקַּב"ה לְנִבְיָא יִשְׁעִיהוּ (נד', ט'): "כִּי מִי נַח זֹאת לִי". וְלָכֵן, כְּדִי לְתַקֵּן פָּגַם זֶה (שֶׁלֹּא הִתְפַּלֵּל וּבִקֵּשׁ רַחֲמִים עַל בְּנֵי דוֹרוֹ) הַתְּגַלְגַּל נַח בְּמִשֶׁה רַבְּנוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם,

ועל-ידי כך שהתפלל משה על ישראל **בחטא העגל**, ומסר את נפשו כדי להצילם, תקן הוא בכך את מה שפגם נח, כאשר לא התפלל על בני דורו, דור המבול.

וזהו מה שאמר משה רבנו לה' יתברך לאחר חטא העגל: "ועתה אם תשא חטאתם, ואם אין - מחני נא מספרך אשר כתבת" (שמות לב, לב). משה מתחנן ומסר את נפשו ממש, ואומר לה' יתברך, שאם אין הוא סולח לבני ישראל, אז - "מחני נא מספרך".

ומוסיף ואומר האר"י זצ"ל, כי המלה **"מחני"** מורכבת מהאותיות **"מי נח"** - רוצה לומר, כי מה שאמר משה רבנו **"מחני נא"** זה כדי לתקן את **"מי נח"** - את פגם נח, שלא התפלל, ולא נסה להציל בכך את בני דורו ממי המבול.

ונראה שבזה יובן מה שאמר הקב"ה למשה (שמות לב, י'): "ועתה הניחה לי ויחר אפי בהם ואכלם (את בני ישראל) ואעשה אותך לגוי גדול". שכן, הקב"ה רצה לבחון את משה, האם הוא יסכים לכך שה' יתברך ימחה חלילה את ישראל, ויעשה ממנו (=ממשה) גוי גדול, כמו שעשה בדורו של נח, או שימסור את נפשו ויתפלל למען טובת בני ישראל, כדי להצילם מכליה על שחטאו בעגל?

אולם, כאמור, משה רבנו מסר את נפשו, ובקש רחמים מה' יתברך על עם ישראל, כפי שכתוב (שמות לב, יא): "ויחל משה את פני ה'... ויאמר... סלח נא לעון העם הזה כגדל חסדך...". ואכן, הקב"ה נעתר לתפילתו של משה, והשיב לו: "סלחתי כדברך", ובכך תקן משה רבנו את נשמת נח, שפגם בכך שלא התפלל על בני דורו שחטאו.

ומוסיף האר"י הקדוש ואומר עוד בענין זה, שאף-על-פי שלא היו לדור המבול זכויות, בכל זאת המתין להם הקב"ה **מאה ועשרים שנה**, עד גמר בניית התבה, כדי שיחזרו בתשובה, כיון שצפה הקב"ה שמשה, שהוא גלגול של נח, יתקן את **"מי נח"** על-ידי **"מחני נא"**. ומאחר וימיו של משה היו **מאה ועשרים שנה**, ובכל ימיו מסר את נפשו למען ישראל, הנה, מידה כנגד מידה, המתין הקב"ה לדור המבול **מאה ועשרים שנה** כדי שיחזרו בתשובה וזהו פרוש הפסוק: "ויאמר ה' לא ידון רוחי באדם לעלם, **בשגם** הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה" - אינני רוצה לומר **להוסיף** דור המבול לעולם, אבל בזכות **משה** (בגימטריה **"בשגם"**), שהיה גם בשר ודם, והתאמץ להקדיש את כל ימי חייו, **מאה ועשרים שנה**, להתפלל על בני דורו - לכן, בזכותו אאריך אפי עליהם מאה ועשרים שנה.

ועוד בענין זה כתוב בספר "כתפות האפוד" על הפסוק: "בא אתה וכל ביתך אל התבה כי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה". **הנה** הוא בגימטריה 17, כי כשנדיק ונספור את הדורות, נראה כי משה רבנו היה הדור השבע עשרה מנח (נח, שם, ארפכשד, שלח, עבר, פלג, רעו, שרוג, נחור, תרח, אברהם, יצחק, יעקב, לוי, קהת, עמרם, משה). וזהו שאמר הקב"ה לנח: אף-על-פי שמצד עצמך יש בך פגם, על שלא התפללת על בני דורך, למרות זאת "בא אתה וכל ביתך אל התבה", והטעם לכך הוא "כי אתך ראיתי צדיק לפני בדור **הנה**" - בדור הזה (השבע עשרה) יתקן משה רבנו פגם זה שלך, על-ידי שימסור את נפשו למען ישראל, ויאמר **"מחני נא"**, כדי לתקן את **"מי נח"**. (ויש להוסיף רמז ש"צדיק לפני בדור הזה" הוא בגימטריה **"משה רבנו"**).
"עשה לך תבת... מבית ומחוץ בכפר"

פעם אחת הזדמן הגאון הצדיק רבי שמעון רפאל הירש לעיר אחת, ולא מצא בה לא בית כנסת ולא בית מדרש, אלא רק היכל גדול ומפואר של "המתקנים" והמתקדמים למיניהם, שנבנה זה מכבר. וכידוע היה רבי שמעון רפאל מראשי הלוחמים נגד אותם "המתקדמים" והמתחדשים למיניהם, אשר החלו לפרוץ פרוץ בחומת בית ישראל, ולא אבה ר' שמעון אף להציג את פפות רגליו בהיכל טמא זה, ולכן התפלל בגינה שלפני ההיכל, מבחוץ. ומאחר וכל קהל המתפללים חשבו שהוא אינו חש בטוב, ועל-כן הוא מתפלל בחוץ בגינה (שכן נחוץ לו אויר צח), יצאו כלם לכבודו, והתפללו עמו בגינת ההיכל. לאחר שסימו את תפילתם, פנה רבם של אלו "הנאורים" לרבי שמעון רפאל, ואמר לו: "נו! מוצא-חן בית ההיכל שלנו בעיני כבודו?" ענה לו רבי שמעון רפאל: "הריהו פתיבת נח, ולא פתיבת נח". תמה רבם של "המתקדמים", ושאל את רבי שמעון: ומה פונת כבודו? ענה לו רבי שמעון: "הריהו פתיבת, נח שאף היא היתה "מבית ומחוץ בכפר" (=כפירה). "ולא פתיבת נח" - שהרי תיבת נח היתה הצלה ליושביה ולזרעם עד סוף כל הדורות, ואילו ההיכל זה, אין בו שום פתח והצלה - לא לכם, ובטח שלא לזרעכם אחרים..."

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

הַפְּטָרָה: "הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נַח, נַח אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדִרְתָּיו" (ו', ט')

תְּלִמִּידי הַ"חֻזָּה" מְלוּבְּלִין (רַבֵּי יַעֲקֹב הוֹרְבִיץ), שָׂאֲלוּ פַעַם אֶת רַבָּם: יִלְמְדֵנוּ רַבְּנוּ, מִי גְדוֹל מִמֵּי? הֲאֵם הַ"תָּמִים" עוֹלָה בְּעַרְכּוֹ עַל-פְּנֵי הָאִישׁ הַ"גְּדוֹל", אוּ שְׂמָא יְפָה כַּחוּ שֶׁל אָדָם "גְּדוֹל" מִן הַ"תָּמִים"? הַשֵּׁיב הַ"חֻזָּה" לְתִלְמִידָיו: צָאוּ וּרְאוּ, כִּי צַד נוֹהֵג אָדָם הַבָּא לְבִצּוֹעַ (=לְחַתּוֹךְ) עַל כֹּפֶר לַחֵם לְבִרְכַּת "הַמוֹצֵיא" – בְּשַׁעַה שְׂמוֹנָחוֹת לְפָנָיו שְׁתֵּי כִפְרוֹת לַחֵם, אַחַת גְּדוֹלָה וְאֵינָה שְׁלֵמָה, שְׂכַבְר פָּרְסוּ מִמֶּנָּה פְּרוּסָה, וְאַחַת קִטְנָה וּשְׁלֵמָה. עַל אֵיזוֹ כֹּפֶר לַחֵם בּוֹצֵעַ הָאִישׁ וּמְבַרֵךְ אֶת בְּרַכְתּוֹ? כְּלוּם יַעֲלֶה עַל דַּעְתּוֹ לְבַרֵךְ בְּרַכַּת "הַמוֹצֵיא" עַל הַכֹּפֶר הַפְּרוּסָה, מִשּׁוּם גּוֹדְלָהּ? אֵין סִפְק, שְׁלִפֵי הַהֲלָכָה, מְבַרֵךְ הָאִישׁ עַל הַכֹּפֶר הַשְּׁלֵמָה, אַף-עַל-פִּי שֶׁהִיא הַקִּטְנָה. מִכָּאֵן, שֶׁהַ"תָּמִים" עָדִיף עַל הַ"גְּדוֹל"...

"נַח אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדִרְתָּיו, אֶת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֵּךְ נַח" (ו', ט')

שׂוֹאֵל הַ"כְּלִי יָקָר": מָה פֶּשֶׁר שְׁלֹשֶׁת הַשְּׂבָחִים שְׂמִצִּיגַת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה – "צַדִּיק", "תָּמִים", "אֶת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֵּךְ נַח".

אוֹמֵר עַל-כֶּף הַ"כְּלִי יָקָר": אֲנִשִּׁי דוֹר הַמְּבוּל הַשְּׁחִיתוּ אֶת הָעוֹלָם בְּשִׁלְשָׁה מִיְּנֵי הַשְּׁחָתוֹת: גִּזְלָה, גִּילּוּי עֲרִיּוֹת וְעִבּוּדָה זָרָה. לָכֵן בָּאָה הַתּוֹרָה לֹמַר לָנוּ, שֶׁנַּח הָיָה גְּדוֹר (=נְשֻׁמָר) בְּשִׁלְשֶׁת עֲבִירוֹת אֵלֶּה: "צַדִּיק" – שֶׁלֹּא הָיָה גּוֹזֵל מִשָּׁל אַחֲרָיִם. "תָּמִים" – שֶׁהָיָה גְּדוֹר מִן הָעֲרִיּוֹת (שֶׁהָרִי נוֹלַד מֵהוּל, וְלָכֵן הָיָה תָּמִים). "אֶת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֵּךְ נַח" – שֶׁלֹּא פָּנָה אֶל אֱלֹהִים אַחֲרָיִם, אֶלָּא הִתְהַלֵּךְ לְפָנָיו ה' לְבָדוּ.

"מִן הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינָנָה טְהוֹרָה" (ו', ח')

מִדּוּעַ הַתּוֹרָה אוֹמֶרֶת "וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינָנָה טְהוֹרָה", וְאֵינָה מְקַצֶּרֶת וְאוֹמֶרֶת: "וּמִן הַבְּהֵמָה הַטְּמֵאָה"? הָרִי אֵין הַתּוֹרָה כּוֹתֶבֶת אֶף אוֹת מִיּוֹתֶרֶת, וְהָיָה אֲפֶשֶׁר לְחַסּוֹךְ שְׂמוּנָה אוֹתִיּוֹת? אֶלָּא, אוֹמֵר רַבֵּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי: לְעוֹלָם אֵל יוֹצֵיא אָדָם דָּבָר מִגּוֹנָה מִפִּיו, שֶׁהָרִי עֵקֶם (=שְׂנָה) הַכְּתוּב שְׂמוּנָה אוֹתִיּוֹת, וְלֹא הוֹצֵיא דָּבָר מִגּוֹנָה מִפִּיו, שְׂנָאֵמֶר: "וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינָנָה טְהוֹרָה". מִכָּאֵן לְמַדּוּ חוֹ"ל, עַד כְּמָה חָשׁוּב לְשִׁמּוֹר עַל נְקִיּוֹת הַלְּשׁוֹן, וּכְדָאִי לְטְרוּחַ לְדַבֵּר בְּאִרְיָכוֹת וּבִלְבָד שֶׁלֹּא לְהוֹצִיא מִפִּינוּ מִלָּה שֶׁאֵינָה נְקִיָּה.

"שִׁפְךָ דָם הָאָדָם, בְּאָדָם דָּמוֹ יִשְׁפָךְ" (ט', ו')

בְּפִסּוּק זֶה מְנוֹסַח, בַּפַּעַם הָרֵאשׁוֹנָה בְּמִקְרָא, הַכֹּלֵל הַמְשַׁפְּטִי הַנּוֹדֵעַ, שֶׁהַנּוֹטֵל נֶפֶשׁ אָדָם בְּמִזִּיד (בְּכוֹנָה תַּחֲלִילָה) – אֶחָד דִּינּוֹ שֶׁל הַרוֹצֵחַ – לָמוֹת בְּפִקּוּדַת בֵּית דִּין.

הַגָּאוֹן רַבֵּי יִשְׂרָאֵל מִרָאדִין, בַּעַל "חֲפֵץ חַיִּים", מְצָא בְּפִסּוּק זֶה רִמּוֹ לְדַבְּרֵי חוֹ"ל בְּמִסְכַּת בְּבֵא מִצִּיעָא (נח', עב'): "כֹּל הַמְּלַבֵּין (=הַמְּבִישׁ) פָּנָיו חִבְרוּ בְּרַבִּים, כְּאִילוּ שׁוֹפֵךְ דָּמִים".

לְדַבְּרֵיו, רָאוּי לְהִתְעַלֵּם מִטַּעְמֵי הַמִּקְרָא בְּפִסּוּק זֶה, וְלִקְרָא: "שִׁפְךָ דָם הָאָדָם בְּאָדָם" – מִי שְׂגוֹרֵם לְשִׁפְכַת דָם הַזּוֹלָת בְּתוֹכוֹ, הֵינּוּ הַמְּעַלִּיב אֶת חִבְרוּ בְּפּוּמְבִי, וְעַל-יְדֵי כֶּף מְעַבִּיר אֶצְלוֹ אֶת לְבָן הַפְּנִים, וּמִבִּיא בְּמִקּוּמוֹ סִמְקָא שֶׁל בּוֹשָׁה – "דָּמוֹ יִשְׁפָךְ" – נַחֲשֵׁב כְּאִילוּ שׁוֹפֵךְ מִמֶּשׁ דָּמִים, וְהַעוֹנֵשׁ הַצְּפוּי לוֹ חִמּוֹר מְאֹד. בְּעַנְיָן זֶה הוֹרוּ לָנוּ חוֹ"ל הַלְכָה מְפּוֹרֶשֶׁת: "נוֹחַ לוֹ לְאָדָם, שִׁפִּיל עֲצָמוֹ לְתוֹךְ כִּבְשָׁן הָאֵשׁ, וְאֵל יִלְבִּין פָּנָיו חִבְרוּ בְּרַבִּים".

"וַיִּמַּת הָרֶן עַל פְּנֵי תְּרַח אָבִיו... בְּאוֹר כְּשָׂדִים" (יא' כח')

אוֹמֵר רש"י, שֶׁקָּבֵל (=הַתְּלוּנָן) תְּרַח עַל אַבְרָהָם בְּנוֹ לְפָנָיו נִמְרוֹד (שְׂמֵרַד בַּה') עַל שְׂכַתַּת (=שִׁבְר לְרִסְסִים) אֶת צִלְמֵיו

(פסליו), והשליך (את אבריהם) לכבשן האש... וזהו פרוש רש"י לביטוי "אור כשדים". ובגמרא (פסחים קיח') נאמר: בשעה שהפיל נמרוד את אבריהם לתוך כבשן האש, אמר המלאך גבריאל לה': ארד ואצנן את הכבשן. אמר לו הקב"ה: אני יחידי בעולמי, והוא (=אבריהם) יחיד בעולמו. נאה ליחיד להציל את היחיד, וירד הקב"ה והציל את אבריהם.

תמהו חז"ל: מה גדולתו של אבריהם שזכה לכך? הרי הרבה יהודים בכל הדורות מסרו נפשם על קדוש ה', ולא נעשה להם ניס!

אלא, עונים חז"ל, שאבריהם היה אז היהודי היחידי בעולם, ובא אליו השטן בנימוקים משכנעים, ואמר לו: איך אתה מעז לספן את עצמך? אם תשרף, מי ימשיך את השושלת שלך, ומי יזכיר ויפיץ את שמו של הקב"ה בעולם? מוטב שתכנע לנמרוד, תשתחוה לצלם רק למראית עין, וכך תשאר בחיים ותמשיך להפיץ שם שמים בעולם.

אמר לו אבריהם: וכי אני קבלן להמציא יהודים להשם? תברך? הקב"ה ידאג להמציא יהודי אחר במקומי שיפיץ את שמו וימשיך את השושלת. ואני – עלי לקיים את מצות קדוש ה'. מצוה כזו באה לידי, ואני לא אקימנה? ובגלל זה, זכה אבריהם למה שזכה.

"קץ כל בשר בא לפני, כי מלאה הארץ חמס מפניהם..." (ו' יג')

על כתוב זה שנינו במסכת סנהדרין (קח', עא'): "אמר רבי יוחנן: בא וראה כמה גדול כחו של חמס (=כמה חמורה עבירה של גזל), שהרי דור המבול עברו על הכל (=על כל העבירות שבעולם), ולא נחתם עליהם גזר דינם, עד שפשטו ידיהם בגזל, שנאמר: "כי מלאה הארץ חמס מפניהם – והנני משחיתם את הארץ". ואמר הקב"ה: כל זמן שיש שלום ביניכם, אני מוחל על כבודי. אבל כשבין בני אדם יש חמס (=גזל), אזי – "קץ כל בשר בא לפני". נכון הדבר שעיקר עונם של דור המבול היה השחתת בשר (=גילוי עריות), אבל לו היו מתנהגים בשלום בין אדם לחברו – אזי לא היה נחתם גזר דינם למיתה, ורק בגלל שפשטו ידיהם בגזל נחתם דינם למיתה.

הצדיק רבי חיים מקראסנה, מתלמידי הבעל שם טוב, היה אומר: בדורות הראשונים בישראל היה נוטריקון (=ראשי תיבות) של המלה "חכמה": חילו מפניו כל הארץ" (תהילים צו', ט). שכן רק מי שהצטין ביראת שמים היה נחשב בעיני הבריות לאיש חכם, הראוי להערצה. ואילו פיוס, בעונותינו הרבים, הנוטריקון של חכמה הוא: "כי מלאה הארץ חמס", שהרי רבים בזמן הזה סבורים משום מה, שאדם חכם הוא מי שידע להערים על הזולת ולגזל את הבריות.

"ויגוע כל בשר... מפל אשר בחרבה (=ביבשה) מתו" (ולא דגים שבים" סנהדרין קח')

(הסיפור הוא לכבוד יום ההילולא של הצדיק מרוזין זי"ע, שנפטר ב-ג' במר-חשוון תרי"א). הרה"צ רבי יוסף מראדוויל זצ"ל ספר פעם, כי כשהיה אברה, מדרכו (=מנהגו) היה תמיד לעמוד מאחורי הכסא של הצדיק מרוזין, בשעה שערך הצדיק את שלחנו הטחור. והנה, הבחין הוא, שהצדיק אכל את עיני הדגים שהוגשו לו למנה. וחשב הוא בדעתו: מדוע אכל הצדיק את עיני הדגים, שהרי זהו דבר שאינו רגיל? ומיד עלה במחשבתו טעם הדבר: אנו, ישראל, מהדרים לאכול דגים בשבת, פיון שהדגים לא השחיתו את דרכם לפני המבול, כמו שפתוב בתורה לאחר המבול (בראשית ז', כב'): "...מפל אשר בחרבה (=ביבשה) מתו", ופרשו חז"ל (סנהדרין קח'): "ולא דגים שבים" – ולכן הדגים אינם צריכים שחיטה, כי הם מתוקנים. ועוד ידוע מה שאומרים חז"ל (ירושלמי ברכות פא'), שהעינים הם שני סרסורי העבירה. ולכן, הדגים, שפאמור לא חטאו, ולא השחיתו את דרכם בימי דור המבול – הרי שעיניהם נקיות וזפות, ולכן בחר הצדיק מרוזין לאכול את עיני הדגים – כך חשב לו הרה"צ רבי יוסף מראדוויל זצ"ל, כשראה הוא את הצדיק מרוזין אוכל את עיני הדגים. כשסים הוא לחשוב, הרגיש בו הצדיק מרוזין ברוח קודשו, ומיד פנה אליו, ואמר: "אברה, פיונת אל האמת!"

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגליון!